

دروغ‌های تولیدشده با هوش مصنوعی در منازعه اسرائیل و ایران: تحلیلی در بستر عصر پساحقیقت

نجمانیسا چمپاییل *

پژوهشگر مستقل رسانه، دبى، امارات متحده عربى؛ دکترای روزنامه‌نگارى، ارتباطات و رسانه‌های جمعى، دانشگاه ملی اردو مولانا آزاد، حیدرآباد، هند.

مشخصات مقاله	چکیده
گزارش کوتاه موضوع: روابط بین‌الملل حوزه موضوعی: ایران و اسرائیل تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۳ تاریخ بازنگری: ---- تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۲۳ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۲۵ واژگان کلیدی: پساحقیقت، جعل عمیق (دیپ‌فیک)، جنگ اسرائیل و ایران، هوش مصنوعی تولیدی.	جنگ اخیر میان اسرائیل و ایران از منظر به‌کارگیری هوش مصنوعی تولیدی (generative AI) ابزاری در جنگ اطلاعاتی و تبلیغاتی در فضای رقومی (دیجیتالی) است. جنگ، در هر شکل و قالبی، تبعات زیانبار و مخربی در تمامی ابعاد زندگی اجتماعی بر جای می‌گذارد. تنش‌های جغرافیای سیاسی (ژئوپلیتیکی) در این منطقه، ضرورت نیازلندیشی خردمندانه در گفتمان‌ها درباره راهبردهای جنگی، ائتلاف‌ها، گزارش‌دهی جنگ و خسارت‌های جانبی را یادآور می‌شود. موج گسترده اطلاعات نادرست و جعلی در میدان نبرد رقومی، به‌ویژه از طریق ویدئوها و تصاویر جعل عمیق (دیپ‌فیک)، رسانه‌های سنتی مکتوب و صوتی-تصویری را تحت‌الشعاع قرار داده و منجر به شکل‌گیری مباحث جدی درباره پیامدهای آن بر فرایند شکل‌گیری افکار عمومی و اعتبار رسانه‌ها شده است. متحدان دو کشور یکدیگر را به انتشار داده‌ها و اطلاعات نادرست متهم کردند و رسانه‌های بین‌المللی نیز بخشی از فضای خبری خود را به پوشش پدیده جعل عمیق در جنگ اسرائیل و ایران اختصاص دادند. در این مقاله، با رویکرد مبتنی بر وضعیت پساحقیقت (post-truth)، به تحلیل گفتمان هوش مصنوعی تولیدی در جریان جنگ اسرائیل و ایران پرداخته‌ایم و چگونگی نقش‌آفرینی این محتواها را در تولید و تقویت روایت‌های تحریف‌شده جنگ در فضای رسانه‌ای رقومی واکاوی کرده‌ایم.

ارجاع به این مقاله: چمپاییل ن. (؟؟؟؟). «دروغ‌های تولیدشده با هوش مصنوعی در منازعه اسرائیل و ایران: تحلیلی در بستر عصر پساحقیقت». مطالعات کشورها. ۹(۱): ۱-۹. doi: <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.398561.1318>



وبگاه: <https://jcountst.ut.ac.ir> | رایانامه: jcountst@ut.ac.ir
شاپای الکترونیکی: ۹۱۹۳-۲۹۸۰ | ناشر: دانشگاه تهران

۱. مقدمه

در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴ ش/ ۱۳ ژوئن ۲۰۲۵م، جهان با شنیدن خبر انفجارهای متعدد در نقاط مختلف شهر تهران، پایتخت جمهوری اسلامی ایران، از خواب بیدار شد. در جریان این حمله هدفمند ارتش اسرائیل، سردار سرلشکر محمد باقری (رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران)، سردار سرلشکر حسین سلامی (فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)، سرتیپ امیرعلی حاجی‌زاده (فرمانده نیروی هوافضای سپاه)، و سرلشکر غلامعلی رشید (فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیا) ترور شدند. آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، در پیام تلویزیونی خطاب به ملت ایران اعلام کرد: «اسرائیل امروز سرنوشت تلخ و دردناکی را برای خود رقم زد. ایران، اسرائیل را درملنده خواهد ساخت.» این حمله ناگهانی و جنایتکارانه اسرائیل علیه کشوری مستقل، جنگی فرسایشی و ویرانگر را آغاز کرد و جهان به دو جبهه متحد تقسیم شد. معبود کشورهای، با استناد به روایت‌های بی‌پایه درباره برنامه هسته‌ای ایران و تهدید وجودی اسرائیل، از این اقدام حمایت کردند، اما بیشتر کشورها این حمله آشکار را جنایتکارانه، غیرمسئولانه، نقض حقوق بین‌الملل و تهدیدی علیه صلح جهانی توصیف کردند. مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، خطاب به اسرائیل هشدار داد: «ملت و مسئولان ایران در برابر این جنایت سکوت نخواهند کرد. پاسخ مشروع و قاطع جمهوری اسلامی، دشمن را از این حماقت پشیمان خواهد ساخت.» دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، نیز در گفتگویی با شبکه فاکس‌نیوز ابراز داشت واشنگتن از پیش در جریان حمله اسرائیل به اهدافی در داخل خاک ایران بوده است. در پی این حمله و تشدید تنش‌ها در منطقه، گزارش‌ها حاکی از آن بود که بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، به مکانی نامعلوم گریخته است. این جنگ ۱۲ روزه سرانجام با توافق دو طرف بر آتش‌بس خاتمه یافت؛ درحالی‌که این پرسش را در ذهن ناظران برجای گذاشت که چه کسی در این جنگ پیروز و چه کسی بازنده بود؟

برداشت جهانی از این منازعه بیشتر بر پایه رسانه‌های مجازی شکل می‌گیرد. این رسانه‌ها محتوای جنگی و تبلیغاتی را بی‌درنگ و به سرعت در فضای مجازی منتشر می‌کنند. ممنوعیت حضور خبرنگاران در مناطق درگیر در اسرائیل و سانسور شدید فضای مجازی تحت کنترل این رژیم، نشانگر انکار حقیقت و اطلاعاتی است که جهان حق دانستن و انتشار آن را دارد. ویدیویی که در شبکه اجتماعی/یکس (توییتر سابق) به‌طور گسترده به اشتراک گذاشته شد، خبرنگاری

آلمانی را در حالی نشان می‌دهد که از گزارش‌گیری او در مناطق آسیب‌دیده اسرائیل جلوگیری می‌شد. همچنین، گزارش ساختگی فاکس‌نیوز در ۷ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۸ ژوئن ۲۰۲۵م، به‌منظور توجیه قتل عام ۷۱ زندانی، شهروندان بی‌گناه و کارمندان زندان اوین، در ۲ تیر ۱۴۰۴ ش، از دیگر شواهد نقض معاهده‌های جنگی و اخلاق حرفه‌ای در رسانه‌های وابسته به رژیم اسرائیل است. روزنامه تهران‌تایمز، وابسته به جمهوری اسلامی ایران، با نشر اسناد و شواهد، روایت‌های فاکس‌نیوز را بی‌اعتبار دانست و این اقدام را کارزاری در راستای انتشار اطلاعات گمراه‌کننده برای لاپوشانی جنایت‌های جنگی رژیم صهیونیستی معرفی کرد. برخلاف جنگ‌های جهانی اول و دوم که در دوران رسانه‌های چاپی، رادیو و تلویزیون، و سینما رخ داد، این دوره به‌دلیل حضور هوش مصنوعی تولیدی^۱ با قابلیت جعل عمیق^۲ و تحریف حقیقت شهرت یافته است. در عصری که عبارت «همانی را باور می‌کنی که می‌بینی»^۳، در جعل تصاویر و ساخت روایت‌های دروغین جایگاه ویژه‌ای یافته است، روزگار پس‌احقیقت^۴ به‌هنگار جدید و سبک زندگی تازه‌ای بدل شده است و افراد ناگزیر هستند در چنین فضایی بزیند و خود را با آن تطبیق دهند. بنابراین، افشای این روایت‌های ساختگی و دروغ‌های تولیدشده به‌طور مصنوعی در فضای مجازی وظیفه‌ای اخلاقی است؛ به‌ویژه زمانی که گفتمان‌های حذف و ایدئولوژی‌های طرد، ذهنیت عمومی را در کنترل خود درمی‌آورند.

۲. بحث

۱.۲. جنگ ۱۲ روزه؛ موج اطلاعات نادرست و غوغای عمومی در فضای مجازی
در ۲۴ خرداد ۱۴۰۴ ش/ ۱۴ ژوئن ۲۰۲۵م، تنها یک روز پس از آغاز تنش‌ها در منطقه، حساب‌های کاربری اسرائیلی در شبکه‌های اجتماعی به‌طور گسترده پست‌هایی را منتشر کردند که از قطع گسترده اینترنت در ایران خبر می‌داد. در این پست‌ها ادعا شده بود که حکومت ایران به‌منظور جلوگیری از سازماندهی کودتا یا برقراری ارتباط میان مردم علیه رژیم اسلامی، تمامی خدمات اینترنتی را قطع کرده است. در ادامه این پست‌ها، ادعا شده بود: «اما ایلان ماسک در حال کمک به مردم ایران با فعال‌سازی اینترنت ماهواره‌ای استارلینک در ایران است.»

-
1. generative AI
 2. deepfake
 3. Seeing is believing.
 4. post-truth

برخلاف این ادعاها، رسلنه‌های وابسته به دولت ایران و حساب‌های کاربری شهروندان ایرانی در شبکه‌های اجتماعی، لحظه به لحظه اخبار و اطلاعات مربوط به درگیری را به جهانیان مخابره می‌کردند. این تنها نمونه‌ای از صدها مورد اطلاعات نادرست و تبلیغات جنگی بود که در جریان جنگ هوایی کوتاه مدت میان دو کشور، فضای مجازی را دربرگرفته بود. هرچند کاربران اینترنتی در هر دو کشور ایران و اسرائیل در انتشار محتوای ساختگی و مبتنی بر هوش مصنوعی (جعل عمیق) و اطلاعات گمراه کننده نقش داشتند، اطلاعات نادرست همچنان از صفحات ظاهراً معتبر در /یکس، فیسبوک، تلگرام و /اینستاگرام منتشر می‌شد.

با شدت گرفتن درگیری‌ها، روایت یک جانبه از رویدادهای جنگ در فضای مجازی رواج یافت و این تصور را القا کرد که اسرائیل با نابودسازی سایت‌های هسته‌ای ایران، در حال پیروزی در جنگ است. در بیشتر پست‌های صفحات رسمی ارتش دفاعی اسرائیل (IDF)^۱، /اسرائیل تایمز و صفحات تبلیغاتی مانند *Israel War Rooms* و *Islam Invasion* با انتشار داده‌های جعلی و تصاویر و ویدیوهای تولیدشده با کمک هوش مصنوعی ادعا می‌شد که این تصاویر از ایران ارسال شده است. نکته جالب آن بود که تمامی این صفحات، تصاویر و روایت‌های مشلبه را به طور هم زمان با متنی کوتاه، زبان تهاجمی و برتری جویانه و محتوای تصویری مبهم و ساختگی منتشر می‌کردند. در ۲۵ خرداد ۱۴۰۴ ش/ ۱۵ ژوئن ۲۰۲۵م، هانیانیا نفتالی (شخصی که خود را روزنامه نگار و مشاور رقومی نخست وزیر اسرائیل معرفی می‌کند) ویدیویی با کیفیت پایین در /یکس منتشر کرد که ظاهراً چند خودروی در حال حرکت در تهران را نشان می‌داد و در توضیح آن نوشت: «مردم در حال فرار تهران». این ویدیو در راستای خلق تصاویر دروغین از آشوب و بی ثباتی در ایران منتشر شد. یکی دیگر از شگردهای این حساب‌های کاربری در انتشار گسترده اطلاعات نادرست، انتشار ویدیوهای کوتاه، مبهم و بی صدا بود که ادعا می‌شد ارتش اسرائیل در حال رهگیری ماهواره‌ای موشک‌های شلیک شده از تهران است. در بسیاری از این صفحات با باز نشر ویدیوهای قدیمی از اعتراض‌ها در ایران، وانمود می‌شد که مردم ایران از حملات نظامی اسرائیل به ایران حمایت می‌کنند. در همین راستا، در این صفحات با باز نشر تصاویر و ویدیوهای قدیمی از جشن‌ها، سوگواری‌ها و مراسم مختلف، بدون در نظر گرفتن زمان و مکان واقعی آن‌ها، سعی می‌شد روایت تبلیغاتی جنگی ساخته شود.

1. Israel Defense Force

با گسترش جنگ و ورود رسمی ایران به میدان نبرد از طریق عملیات متقابل موسوم به «وعدۀ صادق ۳»، لحن و محتوای این صفحات به‌طور ناگهانی از شعارهای جنگ‌طلبانه به روایت‌های مظلوم‌نمایانه تغییر یافت. در این مرحله، در بسیاری از ویدیوهای جعلی و جعل عمیق ادعا می‌شد که ایران مناطق مسکونی و غیرنظامیان را هدف قرار داده است و این برخلاف قوانین بین‌المللی و معاهده‌های جنگی است؛ درحالی‌که در واقع، این اسرائیل بود که نخستین بار مناطق مسکونی در تهران را بمباران و غیرنظامیان بی‌گناه را به قتل رساند.

۲.۲. رسانه‌های بین‌المللی و روایت‌ها درباره تولیدات مبتنی بر هوش مصنوعی

روزنامه‌های جریان اصلی که همواره منابع قابل اعتماد اطلاعات و دانش در جهان شناخته می‌شوند، در جهانی پر از منازعه و تنش، باید وظایف خود را بدون جانبداری و با دیدی نقادانه ایفا کنند. جای تأسف دارد که این رسانه‌ها به ابزاری برای انتقال شایعه‌ها و اخبار ساختگی بدل شده‌اند و در عمل به تشدید تنش و بی‌ثباتی در منطقه دامن می‌زنند. در نتیجه، در حساب‌های تبلیغاتی و جنگ‌طلبانه در فضای مجازی نیز با نمانگرفت (گرفتن اسکرین‌شات) از این اخبار و انتشار آن‌ها در میان میلیون‌ها دنبال‌کننده، سعی می‌شد اصالت و مشروعیت این اخبار جعلی القا شود. به‌طور مثال، در ۵ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۶ ژوئن ۲۰۲۵ م، پستی در صفحه *Israel War Room* منتشر شد که تصویر صفحه‌ای از روزنامه *نت‌ورک تایمز* آمریکا را به اشتراک گذاشت. عنوان اصلی آن این بود: «نگرانی‌ها درباره غیبت رهبر ایران». در توضیح پست نوشته شده بود: «آیت‌الله کجاست؟ فقط جواب‌های نامعلوم». در ۸ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۹ ژوئن ۲۰۲۵ م، در همان صفحه تصویری دیگر منتشر شد که ظاهراً از روزنامه *تلگراف* گرفته شده بود و زنی ایرانی را در کنار دیواری عظیم نشان می‌داد. در توضیح این تصویر نوشته شده بود: «ایران زندانیان زن را به زندانی 'جهنمی' و به گاودانی می‌فرستد.» این شیوه‌ها تا حدی مؤثر واقع شد؛ حتی افراد بی‌طرف و بدون گرایش سیاسی نیز این تصاویر دستکاری‌شده را لایک و بازنشر می‌کردند؛ در نتیجه، این فرایند بر شکل‌گیری ادراک عمومی و ذهنیت جمعی تأثیرگذار شد.

درحالی‌که سیلی از اطلاعات نادرست درباره این درگیری در فضای برخط (آنلاین) در جریان بود، رسانه‌های خبری نیز در پوشش اخبار درباره روند ساخت و انتشار تصاویر جعلی مبتنی بر جعل عمیق با هوش مصنوعی، رویکردی جانبدارانه و سوگیرانه اتخاذ کردند. به‌طور مثال، روزنامه *هیندو* یکی از روزنامه‌های

انگلیسی‌زبان در بزرگ‌ترین دموکراسی جهان - با استناد به وزارت خزانه‌داری آمریکا نوشت: «منابع انتشار این روایت‌های جعلی عبارت‌اند از کانال‌های تلگرامی وابسته به ارتش ایران و منابع رسانه‌ای رسمی مرتبط با سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران.» بی‌بی‌سی و سی‌بی‌اس در گزارش‌های خود، در افشای اخبار جعلی از هر دو طرف رویکردی نسبتاً بی‌طرفانه اتخاذ کردند، اما، پورتال خبری پولیتیکو^۱، وبگاه سیاسی آمریکایی، رهبر معظم ایران، آیت‌الله خامنه‌ای، را متهم کرد که تصویری جعلی از پرتاب موشک به همراه آیاتی از قرآن در بالای آن را در فضای مجازی منتشر کرده است. از آنجاکه ساختگی بودن این تصاویر با هوش مصنوعی برای اغلب کاربران به وضوح تشخیص پذیر بود و بیشتر جنبه نمادین برای تقویت روحیه مردم داشت، تلاش برای هم‌سطح قرار دادن آن با اطلاعات جعلی ناشناس در شبکه‌های اجتماعی منطقی نبود و مقصود آن روشن بود.

۳.۲. آتش‌بس و پیامدها؛ از دریچه نگاهی گذرا

عملیات پرآوازه «شیر بر خاسته» اسرائیل، پدیده‌ای زودگذر بود که با اجرای آتش‌بس میان ایران و اسرائیل در ۳ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵ م به پایان رسید. هم‌زمان، اتهام‌زنی‌ها درباره نقض آتش‌بس نیز در شبکه‌های اجتماعی شدت گرفت، به‌طوری‌که اسرائیل مدعی شد ایران به مناطق شمالی اسرائیل موشک شلیک کرده است. در مقابل، ایران نیز اعلام کرد که اسرائیل همچنان به حملات خود در خاک ایران ادامه می‌دهد. ادعای هر دو کشور مبنی بر «پیروزی تاریخی» در این جنگ، ابهامی جدی در افکار عمومی به وجود آورد، چرا که ادراک جهانی از جنگ و پیروزی، در عمل در رسانه‌ها و به‌دست بلاگ‌نویس‌های جنگ‌طلب در فضای مجازی شکل می‌گرفت و هدایت می‌شد.

با نگاهی به پوشش خبری روزنامه/اسرائیل تایمز و تهران تایمز در دوران آتش‌بس و پس از آن، می‌توان به نگرش و رویکرد این دو رسانه به جنگ و آتش‌بس پی برد. /اسرائیل تایمز در گزارش‌های خود با لحن خصمانه، سلطه‌جویانه و تهدیدآمیز سعی داشت ابعاد ویرانی، نارضایتی عمومی از جنگ در غزه و ایران، هرج و مرج و شکاف‌های داخلی را پنهان کند. به‌طور مثال، در گزارشی در ۳ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵ م اعلام کرد که از مجموع ۲۸ کشته، تنها یک غیرنظامی و یک سرباز خارج از محل خدمت در بیرشبع جان خود را از دست

1. politico.com

داده‌اند. این رسانه، با کتمان تأثیر جنگ بر غیرنظامیان و زیرساخت‌ها و مخفی کردن آمار واقعی تلفات، همچنان به دستکاری داده‌ها و ایجاد هراس از رژیم اسلامی در میان مخاطبان خود ادامه داد. در همان روز، تصویری از زنی با برقعۀ سیاه در کنار موشکی عظیم و در فضایی تیره و رعب‌آور منتشر و تیتراژ زده شد: «انبار موشک‌های ایران ته کشیده، اما زرادخانه‌اش هنوز تهدید است.» در توضیح عکس آمده بود: «اعضای نیروی شبه‌نظامی بسیج ایران در حال رژه در کنار موشکی ساخت داخل؛ تهران، جمعه ۱۰ ژانویه ۲۰۲۵. (منبع: AP/Vahid Salemi)». جالب آنکه همین تصویر در ۱۵ موقعیت و با عناوین متفاوت در *اسرائیل تایمز* منتشر شده بود. بازنمایی مداوم زنان ایرانی در پوشش سنتی در گزارش‌های تصویری، درواقع راهبرد خبری هدفمندی بود که به‌منظور ایجاد فضای رعب‌آور و سوق دادن افکار عمومی به سمت پذیرش روایت جنگ طلبانه طراحی شده بود.

از سوی دیگر، زمانی که جنگ به‌طور رسمی متوقف شد، خروجی‌های خبری *تهران تایمز* مملو از گزارش‌هایی بود دربارهٔ برگزاری راهپیمایی‌های پیروزی، آمارهای پساجنگ، رولیت‌های میدانی از حوادث جنگ، آمار تلفات غیرنظامیان، واکنش‌های مردمی، اظهارات مقامات، گزارش از مراسم‌های تشییع، بزرگداشت و وداع با شهدا و فرماندهان و چهره‌های برجسته‌ای که در این حمله بی‌سابقه جان باختار بودند. در ۴ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۵ ژوئن ۲۰۲۵ م، *تهران تایمز*، در صفحهٔ اول خود، با انتشار تصویری از تجمع عظیم مردم در میدان آزادی تهران، در سرخط خبر نوشت: «یک ملت، یک دل؛ چگونه تجاوز اسرائیل، ایرانیان را بیش از همیشه متحد کرد؟» گزارش‌ها بارها نشان می‌داد که مردم از اقوام و مذاهب گوناگون - از جمله مسیحیان، مسلمانان و یهودیان - به‌طور گسترده در مراسم‌های تشییع و سوگواری شرکت و به شهدای جنگ ادای احترام می‌کردند. در پستی دیگر در ۷ تیر ۱۴۰۴ ش/ ۲۸ ژوئن ۲۰۲۵ م، در جریان مراسم تشییع شهدا، سید عباس عراقچی، وزیر امور خارجهٔ ایران، اعلام کرد: «ایران، میهن و جان من، با واژهٔ تسلیم بیگانه است.» در شبکهٔ اجتماعی ایکس نیز تصاویر و ویدیوهایی منتشر شد که زنان، کودکان و خانواده‌ها را در حال سوگواری با افتخار، عزت و حس فقدان عزیزانشان به تصویر می‌کشید. به‌این ترتیب، ایران سعی داشت با نمایش روحیهٔ ملی، هم‌بستگی و اقتدار خود را در برابر جهان به رخ بکشد.

۳. نتیجه‌گیری

استفاده از هوش مصنوعی همچون سلاحی در جنگ‌های امروزی برای شکل‌دهی به درک کاربران اینترنت و شکل‌دهی به افکار عمومی، موضوعی در خور بررسی در جهان شکننده امروز است. این جنگ به دلیل مداخله گسترده آن در فضای مجازی و فرهنگ عامه در خور توجه است، به‌ویژه که صدای انفجارهای «بوم بوم تل‌آویو» در جایگاه سرباز جنگ صوتی در میدان نبرد رقومی طنین‌انداز شد. تحلیل محتواهای تولیدشده با هوش مصنوعی و اخبار مربوط به سیل انبوه این فناوری نشان می‌دهد که اطلاعات نادرست و بدون منبع در فضای مجازی، به تقویت روایت حذف و انکار گسترده‌تر کمک می‌کند؛ در نهایت، به پیشبرد تبلیغات جنگی اسرائیل و متحدان غربی آن یاری می‌رساند. به‌طور مثال، خبری درباره غیبت رهبر معظم ایران نمونه‌ای از چنین روایت‌هایی بود، درحالی‌که در واقع ایشان در طول این درگیری کوتاه‌مدت در شبکه‌های ملی و تلویزیونی ظاهر شده بود. اگرچه این دروغ‌ها بعد اثبات شد که ساختگی و نادرست بوده است، اصلاح اذهان تمامی افراد ناممکن است. بنابراین، تنش‌ها در جغرافیای سیاسی (ژئوپولیتیکی) و جنگ بین ایدئولوژی‌های متعارض در دنیای معاصر، نیازمند آن است که رویکردی انتقادی و بازنگرانه به اخلاق رسانه، سواد رسانه‌ای و آموزش داشته باشیم.

تعارض منافع

این مقاله مشمول هیچ گونه تعارض منافع نیست.

اصول اخلاقی

نویسنده در انتشار این مقاله، به‌طور کامل از اخلاق نشر، از جمله سرقت ادبی، سوءرفتار، جعل داده‌ها یا ارسال و انتشار دوگانه پرهیز داشته است؛ منفعت تجاری در این راستا وجود ندارد. این مقاله حاصل تحقیقات خود نویسنده است و اصالت محتوای آن را اعلام داشته است. تألیف این مقاله به هوش مصنوعی داده نشده است.

دسترسی به داده‌ها

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر درخصوص نحوه تجزیه و تحلیل داده‌ها در این مقاله، با نویسنده مکاتبه فرمایید.

منابع

- Adhikary M. (2025, June 20). "Khamenei's Khaybar tweet: A sword, a signal, a story". *India Today*. <https://www.indiatoday.in/opinion/story/iran-israel-conflict-ayatollah-khamenei-khaybar-tweet-benjamin-netanyahu-2743292-2025-06-20>.
- Afp. (2025, June 21). "Iran-Israel fighting distorted by tech-fuelled misinformation". *The Hindu*. <https://www.thehindu.com/sci-tech/technology/iran-israel-fighting-distorted-by-tech-fuelled-misinformation/article69720141.ece>.
- Delzer E. (2025, June 27). "AI-generated videos are fueling falsehoods about Iran-Israel conflict researchers say". *CBS News*. <https://www.cbsnews.com/news/ai-generated-videos-falsehoods-iran-israel-conflict/>.
- FM@araghchi . (2025, June 28). "Iran, my homeland and my body, is unfamiliar with the word 'surrender'". *@Tehran Times*. <https://x.com/TehranTimes79/status/1938887460718813214>.
- Hamedin A. (2025, June 25). "Audio warhead: 'Boom, Boom, Tel Aviv'". *Tehran Times*. <https://www.tehrantimes.com/news/514931/Audio-warhead-Boom-Boom-Tel-Aviv>.
- Iran moves female prisoners to 'hellhole' cattle farm jail. (2025, June 25). *@IsraelWarRoom*. <https://x.com/IsraelWarRoom/status/1939239309023883512>.
- The Israel-Iran war by the numbers, after 12 days of fighting. (2025, June 24). *@manniefabian*. <https://x.com/manniefabian/status/1937597070929502278>.
- Its missile stock is depleted, but Iran's arsenal may still be a threat. (2025, June 24). *@Times of Israel*. <https://x.com/TimesofIsrael/status/1937556365821505628>.
- Jingnan H. (2025, June 26). "As Iran and Israel fought, people turned to AI for facts. They didn't find many". *NPR*. <https://www.npr.org/2025/06/26/nx-s1-5442682/ai-chatbots-fact-check-videos-images-israel-iran>.
- People flee Tehran, Capital of Iran. Israel brought the Islamic Republic on its knees in just 72 hours. (2025, June 15). *@HananyaNaftali*. <https://x.com/HananyaNaftali/status/1934255107043889410>.
- Starlink is active in Iran! The Islamic regime has cut internet in the entire country, but Elon Musk is helping the Iranian people. Thank you @elonmusk. (2025, June 14). *@HananyaNaftali*. <https://x.com/HananyaNaftali/status/1933748814336127162>.
- <https://www.tehrantimes.com/news/515097/Fox-News-fabricates-story-to-justify-Evin-prison-massacre>.
- This is the front page of tomorrow's edition of Tehran Times. (2025, June 25). *@tehrantimes*. <https://x.com/TehranTimes79/status/1937944350488416340/photo/1>.
- Vazirian G. (2025, June 29). "Fox News fabricates story to justify Evin prison massacre". *Tehran Times*. <https://www.tehrantimes.com/news/514931>.
- Where is the Ayatollah, wrong answers only. (2025, June 26). *@IsraelWarRoom*. <https://x.com/IsraelWarRoom/status/1938065263351763118>.
- Wolf R. (2025, June 28). "Notorious Iranian prison boss flees minutes before Israeli airstrikes after secret warning". *Fox News*. <https://www.foxnews.com/world/notorious-iranian-prison-boss-flees-minutes-before-israeli-airstrikes-after-secret-warning>.